

Coğrafi İşaretin Adı: YENİHAN BEBEKLERİ**Tescil No:** 565**Tescil Tarihi:** 09.10.2020**Başvuru No:** C2018/043**Başvuru Tarihi:** 09.02.2018**Ürün / Ürün Grubu:** Elişi bebek / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri**Coğrafi İşaretin Türü:** Mahreç işareti**Tescil Ettiren:** Yıldızeli Kaymakamlığı**Coğrafi Sınır:** Sivas ili Yıldızeli ilçesi**Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:**

Yıldızeli ilçesinin bilinen ilk adı Yenihan'dır. Yenihan Bebekleri adını, yörenin eski adından almıştır. Yöre insanları sosyal-kültürel ve ailevi yaşantılarını, inançlarını, duygu ve düşüncelerini giyim kuşam, takı, örtünme şeklini yani yaşam tarzlarının geleneksel özelliklerini sonraki kuşaklara Yenihan Bebekleri yoluyla aktarmaya devam etmektedir. Yenihan Bebeklerinin ayırt edici özellikleri ahşap iskelet hazırlığı, bebek yüzlerinin çizimi, saç, başörtüsü, fes, heybe, önlük, iç ve dış giyim ve diğer aksesuarlar ile süslemeler el emeği ile yapılır. Bebek iskelet ve kaidesi ahşaptan hazırlanır. Önlüklerde Anadolu kilim motifleri kullanılır.

Sivas ili Yıldızeli ilçesinin folklorik kıyafetleri iskeleti tahtadan yapılan bebeklere giydirilir. Yenihan Bebeklerinin her biri ayrı tasarlanmış olup her birinin giyim kuşamlarındaki renkler, başörtüsü bağlama şekilleri, motifler vb. özelliklerin geleneksel anlamları bulunur. Hastalık, sağlık, ataerkil aile, mutluluk, hüznün, askerlik, eğitim gibi kültürel ve günlük hayatla ilgili tüm konular bebeklerin giysilerinde el işçiliği ile anlatılır. Motiflerdeki hayvan figürleri ve bitki motifleri yörenin manevi mirası hakkında bilgi verir. Ahşap iskelet üzerine hazırlanan farklı tasarımlı tüm bebekler bölgenin kültürünü yansıtır.

Renk, motif ve giyim şekillerinin kendine mahsus anlamları vardır. Örneğin sarı renk çoraplı ve koçboynuzu motifli kıyafeti olan bir bebek, o hanenin güçlü olduğunu ancak hane içinde hastalık olduğunu simgeler. Önlüğünde çiçek motifli bulunan bir bebek ise tarımla uğraşıldığının ve baharın gelişinin simgesi olarak yorumlanır. Bebekte siyah başörtüsü kullanılması sıkıntıya, yandan sıkı malı başörtüsü ise kaynana ve kayınbaba baskısı olduğunu ifade eder.

Üretim Metodu:

Ahşap iskelet üzerine yörenin geleneksel kıyafetleri uyarlanarak oluşturulan bebekler Yıldızeli bölgesinin kültürünü yansıtır. Bebeklerin tüm giysileri ayrı ayrı işlenip ahşap iskelet üzerinde birleştirilir.

Bebeklerin iskeleti ahşaptan olup boyu 43 cm'dir. Gövde uzunluğu 24 cm ve üçgen şeklindedir. Üçgenin geniş kısmı 6 cm, daralan kafa kısmı ise 3 cm'dir. Ayaklar 1.5x1.5 olup, kare veya 1,5 cm çaplı dairesel de yapılabilir. Ahşap iskelet elde kalan bez, kumaş parçaları ile sarılır. Kumaşla yapılan ve doldurulan kafa ahşap gövdeye yerleştirilir. Kollar ve göğüs kısmı yerleştirilir. Bebeğin atık kumaşlardan yapılan elbise ya da şalvarı giydirilir.

Kalan iplerden örülmüş yelek ve çorabı giydirilir. Bel kuşağı bağlanır. Etamin üzerine işlenmiş önlük bel kuşağı üzerine bağlanır. Yine etamin üzerine işlenmiş heybe takılır. Daha sonra yüzü yapılarak fesi yerleştirilir. Kenarı boncuk işlemeli yazma ile başı örtülür. Benzer şekilde tüm bebeklerin iskeletleri ahşaptan hazırlanıp, kumaşlarla beden oluşturulup yöre insanının geleneksel kıyafetleri giydirilip diğer aksesuarları takılır.

Kaynak: www.turkpatent.gov.tr